

5 mars 2020

Mottagare
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande-För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål SOU 2019:18

Läraryrket har fått möjlighet att yttra sig till Utbildningsdepartementet angående utredningen ” För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål SOU 2019:18 ” (U2019/01794/S).

Sammanfattning av Läraryrket synpunkter

Läraryrket välkomnar utredningen och instämmer i stort i både analys och förslag. Läraryrket har länge arbetat för att exempelvis ämnet modersmål ska regleras i timplanen, att elever under hela sin grundskoletid ska ha rätt till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål oavsett årskurs. Det gäller även förslagen att grundlärarexamen ska bli mer flexibel för ämnet modersmål och att modersmållärare ska omfattas av lärarlegitimationen.

Det förslag som Läraryrket vill påpeka kan väcka mer diskussion är utredningens förslag att ta bort kravet på att ha det aktuella språket som sitt modersmål för att vara behörig att bli modersmållärare.

Utredningens korthet

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga behovet av åtgärder för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål i grundskolan och motsvarande skolformer.

Utredningen har kartlagt tillgången till och organisation av både modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål, analyserat hur deltagande i detta har förbättrat elevernas studieresultat och redovisat relevant nationell och internationell forskning. Utifrån detta har utredningen lagt fram en rad förslag som bl. a:

- att modersmålsundervisningen ska regleras i timplanen
- att huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål inte ska vara begränsad till sju läsår
- att antalet deltagande elever inte ska begränsa huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål

5 mars 2020

- att rätten till studiehandledning på modersmål för nyanlända elever ska förstärkas
- att utveckla användningen av fjärrundervisning
- att utforma en mer flexibel grundlärarexamen samt ändrade krav för behörighet att undervisa i ämnet modersmål
- att kravet på språket som modersmål för att bli modersmållärare ska ändras
- att undantaget från kravet på legitimation och behörighet för lärare i ämnet modersmål bör ses över

Läraryrketets synpunkter

Läraryrketet har välkomnat den här utredningen och instämmer i stort sett i hela dess innehåll, både vad gäller analys och förslag. Nedan följer därför kommentarer kring enbart de delar som Läraryrketet vill förstärka eller resonera kring.

Läraryrketets utgångspunkt är att en flerspråkig och mångkulturell grundskola leder till ett framgångsrikt Sverige. I grundskolan finns världen representerad och vårt land kan utvecklas genom att ta vara på de fördelar en flerspråkig och mångkulturell befolkning kan ge. Sveriges lagstadgade rätt till modersmålsundervisning är därför något Läraryrketet länge arbetat för att både värna och utveckla. I detta har förbundet i många år drivit kraven på att ämnet modersmål ska regleras i timplanen och att elever ska ha rätt till undervisning i ämnet både i förskoleklass och under hela grundskoletiden, vilket utredningen också föreslår. Läraryrketet driver också att modersmållärare ska få bättre förutsättningar att ingå i skolornas arbetslag och att de ska omfattas av lärarlegitimationen.

Att förstärka rätten till studiehandledning på modersmål är också något som Läraryrketet vill framhålla. För de som ska arbeta som studiehandledare vill vi dock förstärka förslaget om att huvudmännen bör se till att studiehandledarna deltar i kontinuerliga kompetensutvecklande insatser. Här vill Läraryrketet se skarpare skrivningar om att huvudmannen ska se till att studiehandledarna ska få förutsättningar att delta. Läraryrketet vill också betona att studiehandledarnas uppdrag är mycket mångfasetterat och kräver långt mer kunskaper än att bara agera tolk.

Både modersmållärare och studiehandledare på modersmål spelar en oerhört viktig roll för både elevernas kunskapsutveckling, identitetsskapande och integration. Att uppvärdera och utveckla deras förutsättningar att kunna axla detta betydelsefulla uppdrag är något som Läraryrketet verkligen vill framhålla vikten av. De förslag som utredningen lägger fram förutsätter också att dessa yrkesgrupper får betydligt bättre förutsättningar i sin yrkesutövning.

Läraryrketet välkomnar de förslag som rör möjligheterna att göra grundlärarexamen mer flexibel, att utbildningar i fler språk måste tillförsäkras, att forskarskolor i modersmål ska inrättas och att en långsiktig kompetensförsörjningsstrategi för verksamma modersmållärare upprättas.

5 mars 2020

Vad gäller förslaget om att ta bort kravet på att ha det aktuella språket som sitt modersmål för att vara behörig att söka lärarutbildningen i ämnet modersmål, vill Läraryrket lyfta perspektivet att modersmål utöver språk även handlar om kultur, förståelse och erfarenheter. Läraryrket vill därför framhålla vikten av att klargöra behörighet och ämnets syfte och innehåll.

Läraryrket

Johanna Jaara Åstrand
Ordförande

Lisa Heino
Utredare